

VĚZNICE V EVROPĚ: DOMÁCÍ PRÁVNÍ NOVINKY

V tomto shrnutí se **European Prison Litigation Network (Evropská síť pro vězeňské spory)**, její členové a partneři snaží informovat vnitrostátní právníky a organizace občanské společnosti o nejdůležitějším právním vývoji v oblasti vězeňství v Evropě. Doufáme, že vám toto shrnutí umožní lépe porozumět evropským trendům a využít je ve vaší právní praxi.

Shrnutí se zabývá **14 členskými státy Evropské unie a také Ruskem, Moldavskem, Ukrajinou a Spojeným královstvím.**

PŘEHLED PRÁVNÍCH NOVINEK VE VĚZEŇSTVÍ ČERVEN-SRPEN 2023

KONTAKT S VNĚJŠÍM SVĚTEM ■ V **Rumunsku** nedávno vstoupily v platnost právní předpisy, které [rozšiřují možnost intimních návštěv](#) manželů nebo dlouhodobých partnerů pro vězně ve vyšetřovací vazbě. Do té doby byla tato možnost omezena pouze pro odsouzené.

Ve **Spojeném království** Nejvyšší soud zrušil [rozhodnutí ředitele věznice o zamítnutí žádosti vězně o účast v telefonickém rozhovoru s novinářem](#) a objasnil podmínky, za nichž mohou vězni komunikovat s médii.

TREST ■ Nedávné rozsudky správních soudů v **Bulharsku** ukazují na rozdílný přístup k možnosti odvolat se k soudu proti jiným disciplinárním trestům, než je samovazba. Tento rozdílný přístup vytváří právní nejistotu a vyžaduje harmonizaci.

ZDRAVÍ ■ V **Rakousku** parlament upravil předchozí změny zákona o preventivní vazbě [tak, aby žádný vězeň zadržovaný v tomto režimu nebyl propuštěn bez řádné přípravy](#). Upravuje se také proces přezkumu preventivní vazby nařízené v návaznosti na trestný čin spáchaný mladistvými.

V **Polsku** Vězeňská služba a Ministerstvo zdravotnictví [odmítly návrh komisaře pro lidská práva upravit právní rámec tak, aby byla zajištěna stejná kvalita zdravotnických služeb poskytovaných ve věznicích](#) jako u běžné populace. Žádost komisaře přišla po přijetí nového zákona, který zavádí kontrolu zdravotních služeb, ale vylučuje z její působnosti vězeňské zdravotní služby.

V **Polsku** se dále ombudsman pro práva pacientů [prohlásil za nekompetentního pro vyřizování stížností na nesprávnou lékařskou péči ve vězeňských zařízeních](#).

Nový zákon o duševním zdraví v **Portugalsku** [zrušil možnost soudů prodloužit na neurčito bezpečnostní opatření](#) (umístění do psychiatrických zařízení nebo do zvláštních oddělení či jednotek vězeňských zařízení) uložená osobám, které spáchaly trestný čin, ale jsou považovány za nezodpovědné z důvodu duševní poruchy. Tato situace vyústila v internaci na dobu neurčitou, přestože v portugalském trestním právu chybí trest odnětí svobody na doživotí.

Ve **Španělsku** oznámil Generální sekretariát vězeňských zařízení, že jedna španělská věznice bude [přeměněna na vězeňskou psychiatrickou nemocnici](#), která bude poskytovat specializovanou zdravotní péči vězňům s duševními poruchami.

PŘEPLNĚNOST ■ V **Belgii** soud nařídil státu, aby [do šesti měsíců snížil obsazenost přeplněné věznice na 110 %](#) a do pěti let pod hrozbou pokuty přeplněnost ukončil.

Ve **Francii** zamítl správní soud jako soudce pro předběžná opatření [žádost nevládních organizací o zabránění dalšímu vstupu do přeplněné věznice](#) s odůvodněním, že taková opatření nespadají do jeho pravomocí.

V **Portugalsku** je podle výroční zprávy Národního preventivního mechanismu z roku 2022 [více než polovina věznic v zemi přeplněna](#).

V **Rumunsku** generální ředitel Národní vězeňské správy [uvedl, že problém přeplněnosti věznic bude vyřešen do konce roku 2024](#) zvýšením kapacity vězeňského zařízení. Vzhledem k rostoucímu počtu osob, které se dostávají do vězeňského systému, je však pochybné, že toto opatření samo o sobě problém vyřeší.

Ve **Spojeném království** byla nařízením [prodloužena maximální doba propuštění z domácího vězení na zákaz vycházení](#) ze 135 na 180 dní. Cílem tohoto zvýšení je snížit přeplněnost věznic.

TRESTNÍ PRÁVO ■ V **Moldavsku** lze na základě novely trestního zákoníku [snížit dolní a horní hranici trestní sazby o jednu třetinu](#), resp. o jednu čtvrtinu v případě dohody o vině a trestu nebo pokud obviněný požádal, aby byl soudní proces založen na důkazech předložených ve fázi trestního vyšetřování.

V **Rusku** novela trestního řádu [ukládá soudům povinnost zvažovat alternativy k vazbě](#) u osob obviněných z hospodářských trestných činů, aby jim umožnila vykonávat jejich podnikatelskou činnost.

OSOBNÍ VĚCI ■ V **Maďarsku** umožňuje nařízení velitelství věznice vězňům souhlasit s tím, že [část peněz zaslaných na jejich depozitní účet bude vězeňskou správou použita na úhradu dluhů](#) vězně vůči vězeňské správě bez ohledu na to, na jaké účely byly peníze původně zaslány. Možným výsledkem je, že vězni nebudou souhlasit s takovou dohodou dobrovolně, ale spíše pod tlakem vězeňského personálu.

V **Rusku** se novela trestního řádu zaměřuje na [ochranu majetku odsouzených, který je po dobu výkonu trestu odnětí svobody ponechán bez dozoru](#), včetně jejich ubytování.

REFORMA VĚZEŇSTVÍ ■ V **Belgii** vláda navrhuje změny vězeňského zákona, které by [omezily právo vězňů podávat stížnosti a omezily rozsah nezávislé kontroly věznic](#).

VĚZNICE VE VÁLCE ■ V **Rusku** [stále probíhá nábor vězňů ministerstvem obrany do války na Ukrajině](#). Náborové kampaně probíhají ve většině ruských regionů i v oblastech Ukrajiny pod ruskou okupací. Neurčitý počet vězňů, kteří se účastnili války proti Ukrajině, byl již omilostněn prezidentským dekretem.

Na **Ukrajíně** nový zákon mimo jiné upravuje [využívání zajateckých táborů v době války](#) a v poválečném období. To umožňuje umístění válečných zajatců i odsouzených v táborech za předpokladu, že jsou od sebe odděleni.

PRIVATIZACE ■ V **Belgii** zveřejnil Účetní dvůr zprávu, v níž upozornil na pokračující partnerství veřejného a soukromého sektoru v oblasti správy věznic, které je prováděno [bez opodstatnění na základě řádné analýzy nákladů a přínosů](#).

PROCESNÍ PRÁVA ■ V **Bulharsku** správní soudy stále přiznávají velmi nízké částky odškodnění za nelidské a ponižující zacházení s vězni drženými ve špatných podmínkách.

Ve **Francii** správní soud jako soudce pro předběžná opatření konstatoval, že orgány neprovedly předchozí příkaz zaměřený na zlepšení podmínek zadržování ve francouzské věznici, a nařídil další opatření. Stížnost byla [podložena zjištěními z neohlášené návštěvy této věznice, kterou provedl místopředseda advokátní komory](#) na základě nedávno přijatého zákona.

V **Maďarsku** nedávno vstoupily v platnost změny, které vytvářejí [další možnosti, jak se domáhat odškodnění za neoprávněné zadržení](#). To je sice pozitivní vývoj, ale stále je třeba řešit významné nedostatky zákona (nízká míra odškodnění, neautomatizované odškodnění).

V **Polsku** [je nadměrná délka vyšetřovací vazby systémovým problémem](#), jak se uvádí v nedávném společném sdělení *Helsinské nadace pro lidská práva* a Národní advokátní komory adresovaném Výboru ministrů Rady Evropy. Autoři poukazují mimo jiné na stereotypní rozhodování soudů o prodloužení vazby.

V **Portugalsku** Nejvyšší soud [odmítl jako nepřípustnou žalobu habeas corpus podanou nemocným vězněm](#), který tvrdil, že jeho zadržení bylo nezákonné, protože podmínky jeho zadržení byly neadekvátní a nebyla mu poskytnuta odpovídající lékařská péče.

Nedávne novely, kterými byl v Rusku sladěn trestní řád s předpisy o válečném stavu, umožňují [zadržet osobu bez soudního příkazu až na 30 dní](#).

REINTEGRACE ■ V **Litvě** byla novým nařízením ředitele Vězeňské služby aktualizována pravidla pro vězeňské rady, které byly zřízeny s cílem umožnit vězňům vznášet problémy, s nimiž se setkávají ve vazbě. Nová pravidla mimo jiné stanoví, že do [činností souvisejících s reintegrací vězňů by měly být kromě státních a místních institucí zapojeny i organizace občanské společnosti](#).

V **Litvě** byl dále novým nařízením vězeňské a probační služby aktualizován postup pro přijímání vězňů do domů na půl cesty a stanoveny [nové povinnosti, které musí vězni splnit, aby mohli být v tomto detenčním režimu ponecháni](#).

Úprava trestu ■ V **Polsku** ministr spravedlnosti zamítl návrh komisaře pro lidská práva na [zrušení nedávných změn trestního zákoníku, které umožňují uložit doživotní trest odnětí svobody bez možnosti podmíněného propuštění](#).

V **Portugalsku** byl zákonem o amnestii [snížen trest odnětí svobody až na osm let, který byl spáchán před 19. červnem 2023, o jeden rok](#) pro osoby, jimž bylo v době spáchání trestného činu 16 až 30 let.

Ve **Spojeném království** rozhodoval odvolací soud v případě vězně, který byl [do vězení vrácen více než šest měsíců po uplynutí trestu](#). Soud nepovažoval vazbu po odvolání za svévolnou, protože prodlení s odvoláním nepřerušilo příčinnou souvislost mezi rozsudkem soudu a vazbou.

STATISTIKA ■ Aktualizované statistiky ukazují, že v **Moldavsku** je [mnohem méně obyvatel, než se odhadovalo v předchozích letech](#), a tím se mění i počet vězňů.

TÝRÁNÍ A ŠPATNÉ ZACHÁZENÍ ■ Nedávné podání Radě Evropy, které vypracovala organizace *Promo-LEX*, poukazuje na [několik nedostatků v právním rámci Moldavska pro oznamování a trestání mučení a špatného zacházení ve vazbě](#).

PRÁCE ■ V **Německu** shledal Spolkový ústavní soud [současný systém odměňování vězňů zaměstnaných ve věznicích za protiústavní](#) a nařídil, aby byl do roku 2025 uveden do souladu s cílem sociální rehabilitace vězňů.

PŘEČTĚTE SI CELÉ VYDÁNÍ NA NAŠICH WEBOVÝCH STRÁNKÁCH >>

Zvláštní poděkování patří našim [členům a přidruženým partnerům](#) za společnou přípravu tohoto shrnutí!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paříž

Francie

contact@prisonlitigation.org

Toto shrnutí je financováno Evropskou unií a Fondem Roberta Carra. Vyjádřené názory a stanoviska jsou však pouze názory a stanoviska autorů a nemusí nutně odrážet názory a stanoviska Evropské unie, Evropské komise, nebo Fondu Roberta Carra. Evropská unie, Evropská komise, ani Fond Roberta Carra za ně nemohou nést odpovědnost.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

